

Povezivanje industrijskih sustava s kružnim gospodarstvom

EKODIZAJN – ŠTO JE TO?

Petra Gudelj

Ana Gudelj

dr. sc.

Ivana Gudelj

Kružno gospodarstvo, za razliku od linearnih sustava u kojima resursi i kapitalna ulaganja putuju kroz sustav postajući na kraju otpad, model je proizvodnje i potrošnje koji uključuje ponovno korištenje, obnavljanje i recikliranje postojećih proizvoda kako bi im se produljio vijek trajanja - uz istovremeno smanjenje količine otpada. Takav koncept minimizira negativne utjecaje gospodarskih aktivnosti koje nanose štetu ljudskom zdravlju i prirodnim sustavima te promiče obnovu prirodnih sustava.

Dizajn (ili konstrukcija) je u svemu osnova za formiranje proizvoda ili usluge. Ekodizajn proizvoda ili usluge znači učiniti ih poželjnim za ljude, smanjiti njihov utjecaj na okoliš i maksimirati pozitivan utjecaj na poslovanje u životnom ciklusu oblikovanjem kružnog sustava oko njega. Nova Uredba (EU) 2024/178, donesena 13. lipnja 2024. godine, uspostavlja okvir za utvrđivanje zahtjeva za ekološki dizajn održivih proizvoda u cilju poticanja energetske učinkovitosti, trajnosti i mogućnosti popravka.

ZNAČAJKE KRUŽNOG GOSPODARSTVA

Kružno gospodarstvo je koncept koji se temelji na održivom upravljanju resursima. Umjesto linearnog modela 'uzmi, koristi, baci', kružno gospodarstvo promiče slijed ponovne upotrebe, obnove, recikliranja i smanjenja otpada. Konkretno se odnosi na proizvode jer potiče proizvođače i potrošače da koriste proizvode više puta. To može uključivati popravke, obnovu ili dijeljenje proizvoda između više korisnika. Proizvodi i usluge trebali bi biti oblikovani tako da se svi materijali mogu lako razdvojiti i reciklirati. Recikliranje smanjuje potrebu za novim sirovinama. Popravak starih proizvoda omogućava im da ponovno postanu funkcionalni

- što je jedan od ključnih aspekata kružnog gospodarstva. Proizvodi trebaju biti izdržljivi i kvalitetni kako bi trajali dulje, čime se ujedno smanjuje potreba za čestom zamjenom. U konačnici, kružno gospodarstvo je usredotočeno na minimiziranje otpada i negativnog utjecaja na okoliš te promiče održivost i bolje iskorištavanje resursa.

KLJUČNI SU ODRŽIVI INDUSTRIJSKI PROCESI

Prelazak na praksu kružnog gospodarstva velika je transformacija. Industrijski sustavi mogu značajno doprinijeti kružnom gospodarstvu na više načina. Industrijski procesi i proizvodi mogu se oblikovati tako da budu održivi i da se lakše recikliraju. To uključuje upotrebu materijala koji nisu štetni prema okolišu, ali i dizajniranje proizvoda tako da se mogu lako rastavljati i reciklirati. Industrija može intenzivno sudjelovati u recikliranju metala, plastike, stakla i drugih materijala kako bi se smanjila potreba za novim resursima. Obnova i popravak postojećih proizvoda umjesto zamjene novima također su važan aspekt kružnog gospodarstva. Industrija može primijeniti napredne tehnike upravljanja otpadom kako bi se smanjila količina otpada koja završava na odlagalištima.

Cijeli članak pročitajte u
tiskanom ili '**digitalnom**'
izdanju časopisa.

Pretplatiti se možete na
stranici **shop.ege.hr**